

**PROGRAM STUDIÓW DLA KIERUNKU
KONSERWACJA I RESTAURACJA DZIEŁ SZTUKI**

STUDIA JEDNOLITE MAGISTERSKIE

STACJONARNE

KIERUNEK **KONSERWACJA I RESTAURACJA DZIEŁ SZTUKI**

SPECJALIZACJE:

**KONSERWACJA I RESTAURACJA MALARSTWA I RZEŻBY DREWNIANEJ
POLICHROMOWANEJ,**

KONSERWACJA I RESTAURACJA KSIĄŻKI, GRAFIKI I SKÓRY ZABYTKOWEJ,

KONSERWACJA I RESTAURACJA RZEŻBY I ELEMENTÓW ARCHITEKTURY,

KONSERWACJA I RESTAURACJA TKANIN ZABYTKOWYCH.

Spis treści:

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STUDIÓW

1.1. Przyporządkowanie studiów

1.1.1. Nazwa kierunku studiów: KONSERWACJA I RESTAURACJA DZIEŁ SZTUKI

1.1.2. Dziedzina: sztuki

1.1.3. Dyscyplina: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

1.1.4. Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji: 7 PRK

1.1.5. Profil kształcenia: ogólnoakademicki

1.1.6. Liczba semestrów: 12

1.1.7. Liczba ECTS potrzebna do ukończenia studiów: 369

1.1.8. Tytuł zawodowy nadawany absolwentom: Magister

1.2. Związek kierunku ze strategią i misją uczelni

Cele strategiczne Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie określa uchwała nr 9/2012, zgodnie z którą misja i główne cele uczelni rozwijają się w trzech głównych kierunkach: działalności artystycznej, naukowej i dydaktycznej, a warunkują ją trzy zasady: wolność twórczej wypowiedzi, wolność prowadzenia badań oraz wolność nauczania. Koncepcja kształcenia na kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki jest ściśle powiązana z główną misją uczelni. Wydział obok działalności dydaktycznej prowadzi interdyscyplinarną działalność naukową, a równolegle wielokierunkową działalność artystyczną. Zgodnie z misją Uczelni, studenci na kierunku są kształceni w duchu humanizmu i tolerancji, zgodnie z zasadami wolności sztuki i nauki. Wydział przygotowuje młodych adeptów konserwacji do samodzielnego, odpowiedzialnego i kreatywnego wykonywania zawodu konserwatora dzieł sztuki i zaangażowania w przemianę współczesnej kultury. Jednocześnie Jednostka skupia i doskonali kadre pedagogów, tworząc warunki do ich twórczego i naukowego rozwoju, ponadto opracowuje i rozwija projekty naukowo-badawcze, pozostaje otwarta na przemianę w sztuce i nauce, uczestniczy w dziele ochrony dziedzictwa kulturowego kraju oraz

w dziele kształtowania wartości kultury narodowej i nauki mieszczących się w obszarze tradycji europejskiej.

1.3. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie kształtowania koncepcji kształcenia

Profil kształcenia i interdyscyplinarny charakter studiów na kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki zakłada współpracę Wydziału z muzeami, instytucjami kultury, kościołami, galeriami, innymi jednostkami naukowymi, sieciami i platformami naukowymi (m.in. ENCoRE, CHARIZMA-MOLAB, Instytut Polonika, Biblioteka Polska w Paryżu, INCCA, NACCA program UE Marii Curie-Skłodowskiej, Restoring Ancient Stabiae, Soprintenza Speciale per i Beni Archeologici di Pompei, Ercolano e Stabia, Institute Francais du Proche-Orient, Muzea Narodowe w Polsce [w Warszawie, Poznaniu, Przemyślu, Wrocławiu], Muzeum Pałacu Króla Jana III Sobieskiego w Wilanowie, Muzeum Łazienki Królewskie, Muzeum Wojska Polskiego, Muzeum Historyczne Miasta Warszawy, Muzeum Historii Polski, muzea diecezjalne i archidiecezjalne, Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego i Poznańskiego, Biblioteka Narodowa, Archiwa Państwowe, Wydział Archeologii UW, Wydział Chemii UW, Wydział Inżynierii Materiałowej Politechniki Warszawskiej, Instytut Optoelektroniki WAT). Wielokierunkowa współpraca Wydziału bezpośrednio wpływa na podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej, która przy współpracy z wyżej wymienionymi jednostkami realizuje projekty badawczo-naukowe, konserwatorskie, dokumentacyjne. Niejednokrotnie do działań tych są włączani również studenci, co rozwija ich przygotowanie do samodzielnej pracy jako konserwatorów-restauratorów dzieł sztuki.

Jednostki, z którymi współpracuje Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki mają wpływ na rozwój kierunku i doskonalenie procesu kształcenia. Współpraca na polu badawczo-konserwatorskim skutkuje rozwojem metod badawczych, opracowywaniem nowych rozwiązań konserwatorsko-restauratorskich, prewencyjnych, dokumentacyjnych czy aranżacyjnych. Nowe osiągnięcia są automatycznie wykorzystywane w procesie kształcenia, wzbogacają treści wykładów i zajęć praktycznych.

Wpływ na proces kształtowania koncepcji kształcenia ma również współpraca z innymi jednostkami naukowymi, jak np. Instytut Archeologii UW, Muzeum Etnograficzne w Warszawie, Filmoteka Narodowa, Narodowa Galeria Sztuki Zachęta i inne muzea sztuki współczesnej i nowoczesnej. Wieloletnia współpraca i zdobyte doświadczenia unaocznily władzom Wydziału jak konieczne jest zinterdyscyplinowanie procesu kształcenia i jednocześnie stworzenie możliwości ścisłego wyspecjalizowania w obrębie określonej grupy obiektów zabytkowych, np. o specyficznej technologii i technice wykonania lub pochodzeniu. Było to bezpośrednim impulsem do stworzenia nowych pracowni i przedmiotów: Międzykatedralnej Pracowni Konserwacji i Restauracji Zabytków Archeologicznych i Etnograficznych, Międzykatedralnej Pracowni „NOVUM” Ochrony i Konserwacji Sztuki Nowoczesnej i Współczesnej, Pracowni Konserwacji i Restauracji Fotografii i Sztuki Dekoracyjnej). Ponadto od kilku lat wprowadzono możliwość realizacji aneksu konserwatorskiego do pracy magisterskiej, który studenci wykonują właśnie w tych pracowniach przy nietypowych obiektach poszerzając swoje umiejętności (np. zabytkach etnograficznych czy archeologicznych lub obiektach sztuki współczesnej). Zwiększa to konkurencyjność absolwentów WKiRDS na

rynku pracy, podnosi kwalifikacje w procesach rekrutacji do muzeów i instytucji kultury.

Koncepcja kształcenia zakłada również nawiązywanie współpracy z interesariuszami w zakresie praktyk zawodowych. Pracownicy Wydziału poszukują ciekawych miejsc do organizowania praktyk zawodowych dla studentów, które rozwijają nie tylko ich wiedzę i umiejętności, ale również przyszłe kontakty zawodowe.

Współpraca z muzeami i galeriami, prywatnymi firmami konserwatorskimi ma wpływ na dostosowywanie programu kształcenia, wprowadzanie zmian (nowych przedmiotów i treści programowych), które mają na celu przygotowanie absolwentów kierunku do pracy w strukturach instytucji kultury lub na wolnym rynku.

1.4. Ogólne cele kształcenia oraz możliwość zatrudnienia lub kontynuacji kształcenia przez absolwenta kierunku.

Koncepcja kształcenia bazuje na ponad 75-letniej tradycji Wydziału, uwzględnia wymogi prawne związane z ochroną dziedzictwa narodowego w Polsce i za granicą, jest systematycznie dostosowywana do postępu zachodzącego w nauce oraz metodach badawczych, rozwijana i profilowana wraz z podnoszeniem kwalifikacji przez kadre dydaktyczno-naukową i rozwojem doktryn konserwatorskich, jak również oczekiwań społeczno-gospodarczych. Wydział jest członkiem europejskiego stowarzyszenia ENCoRE (European Network for Conservation-Restoration Education), którego celem jest m.in. dbałość o poziom kształcenia i tworzenie standardów kształcenia konserwatorów w skali Europy, jak również promowanie edukacji oraz rozwoju nauki i sztuki konserwacji.

Rekrutacja i plan studiów są realizowane w ramach czterech specjalizacji. Program studiów został tak skonstruowany by osiągnąć efekty uczenia się zapewniające wykształcenie wyspecjalizowanych artystów konserwatorów-restauratorów dzieł sztuki, przygotowanych do podejmowania samodzielnych decyzji konserwatorskich i do pracy w zespole, znających tradycyjne i nowoczesne metody konserwacji oraz profilaktyki konserwatorskiej. Istotnym aspektem kształcenia jest uwrażliwienie absolwentów na odpowiedzialność z jaką wiąże się ingerencja w dzieło sztuki i stan w jakim dzieło artysty zostanie przekazane następnym pokoleniom. Z tego względu w czasie studiów zwraca się szczególną uwagę na etykę zawodu konserwatora-restauratora, konieczność indywidualnego traktowania obiektu, unikania schematów i rozwiązywania wielopłaszczyznowych problemów. Konserwacja dzieł sztuki jest nauką o interdyscyplinarnym charakterze, dlatego program kształcenia zaplanowano tak by obejmował szereg przedmiotów takich jak: propedeutyka i teoria konserwacji, metodyka prac, techniki i technologie w zakresie danej specjalności, chemia i materiałoznawstwo, wiedza o papierze, podstawy nauk o drewnie, geologia, a także praktyka konserwatorska, kopia technologiczna. W koncepcji kształcenia położono też nacisk na rozwój artystyczny studenta oraz na doskonalenie jego zdolności manualnych. Uzupełnieniem wiedzy są wykłady z przedmiotów humanistycznych m.in. historii sztuki, ikonografii, historii filozofii. W zgodzie z misją Uczelni studenci mają na wyższych latach studiów pewną elastyczność i wolność wyboru w kształtowaniu swoich zainteresowań artystycznych i naukowych. Celem kształcenia jest uzyskanie efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji na poziomie 7 europejskiej i polskiej ramy kwalifikacyjnej (ERK

i PRK). Absolwent, który uzyskał stopień magistra powinien posiadać wiedzę i umiejętności w zakresie metodologicznym, etycznym, teoretycznym i praktycznym konserwacji i restauracji dzieł sztuki. Powinien być twórcą o przygotowaniu artystycznym i naukowym, gotowym do samodzielnej pracy w instytucjach kultury lub na wolnym rynku w zawodzie konserwatora-restauratora dzieł sztuki w określonej specjalizacji.

Proces kształcenia jest realizowany w formie wykładów, praktycznych zajęć z konserwacji, technologii, kopii, ćwiczeń i laboratoriów, konwersatoriów, relacji mistrz-uczeń, zdecydowana większość – 75%, zgodna z dyscypliną, do której jest przypisany Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki, jak również działalnością naukową prowadzoną w Jednostce. Zajęcia teoretyczne stanowią około 35%, praktyczne 65%. Najważniejsze w procesie kształcenia są zajęcia praktyczne realizowane przy bezpośrednim udziale nauczycieli akademickich w pracowniach konserwatorskich, technologicznych, w terenie lub w muzeach (np. kopia). Należy podkreślić, że w procesie kształcenia studenci pracują przy obiektach zabytkowych, jedynie na początku swojej edukacji na etapach wprowadzających do ćwiczeń *stricte* konserwatorskich. Dlatego zajęcia praktyczne prowadzone są w nielicznych grupach (od 2-10, sporadycznie 12 osób) pod stałym i bezpośrednim nadzorem zespołu nauczycieli akademickich zatrudnionych w poszczególnych pracowniach i katedrach.

Absolwenci Wydziału mogą być zatrudnieni w pracowniach konserwatorskich w muzeach, bibliotekach, archiwach oraz w innych instytucjach państwowych i kościelnych mających w swoich zbiorach obiekty zabytkowe. Mogą prowadzić własną działalność konserwatorską przy zabytkach ruchomych i nieruchomych lub być zatrudnieni przez firmy prowadzące prace konserwatorsko-restauratorskie przy obiektach zabytkowych. Mogą być pracownikami dydaktycznymi na uczelniach wyższych prowadzących zajęcia z zakresu konserwacji i restauracji dzieł sztuki lub profilaktyki konserwatorskiej. Absolwenci mają możliwość realizowania indywidualnych projektów naukowych lub kontynuowania studiów na poziomie 8 w szkole doktorskiej.

1.5. Wskazanie potrzeb społecznych, gospodarczych lub kulturalnych istnienia kierunku oraz wskazanie zgodności efektów uczenia się z tymi potrzebami

Potrzeby społeczne, gospodarcze i kulturalne istnienia kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki wynikają przede wszystkim z Art. 37a. ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ustanawiającym, że pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, prowadzonymi przy zabytkach wpisanych do rejestru kieruje osoba, która ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie konserwacji i restauracji dzieł sztuki. Ustawa nakłada również na organy rządowe i samorządowe obowiązki i zadania definiowane jako ochrona zabytków i dóbr kultury. Z ustawy wynika zatem konieczność kształcenia konserwatorów-restauratorów dzieł sztuki, którzy spełnialiby wymagania prawne oraz odpowiadali standardom krajowych i międzynarodowych organów sprawujących opiekę na dziedzictwem kulturowym.

Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ma najszerszą ofertę edukacyjną w Polsce, kształci w czterech specjalizacjach, w tym jako jedyna jednostka w Polsce, w zakresie konserwacji i restauracji tkanin zabytkowych. Zakładane efekty uczenia się wynikają z definicji sylwetki absolwenta dostosowanej do charakteru dziedziny konserwacji i restauracji dzieł sztuki, potrzeb rynkowych oraz ustawowych obowiązków państwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

Program studiów zakłada przygotowanie teoretyczne i praktyczne studenta do pracy w zawodzie konserwatora-restauratora. W planie studiów położono duży nacisk na odpowiedni dobór proporcji między zajęciami praktycznymi i teoretycznymi. Realizowany jest program nauczania z zakresu konserwacji obiektów zabytkowych o różnorodnym charakterze, przygotowujący do pracy przy wielorakich eksponatach i zespołach obiektów zabytkowych. Obiekty zabytkowe pozyskiwane są z placówek muzealnych, bibliotek, archiwów, kościołów, kolekcjonerów prywatnych. Dzięki tej współpracy Wydział stale konsultuje program i efekty kształcenia ze środowiskiem zajmującym się ochroną dziedzictwa kulturowego. W trakcie nauki studenci odbywają praktyki zawodowe we wskazanych placówkach muzealnych i w terenie, służące zarówno pogłębieniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Studenci Wydziału uczestniczą też w plenerach artystycznych. Podczas nauki studenci mają dostęp do laboratoriów specjalistycznych, umożliwiających badania fizyko-chemiczne i konserwatorskie oraz technologiczne. Wydział uczestniczy w międzynarodowej wymianie studentów w ramach programu Erasmus oraz umów dwustronnych. Obsada zajęć dydaktycznych, szczególnie w zakresie kształcenia kierunkowego, wykorzystuje bogaty dorobek naukowy i artystyczny oraz kompetencje osób w danej dziedzinie. Zajęcia są przydzielane zgodnie ze specjalnością prowadzącego. Dodatkowo wysoki i stale poszerzany poziom specjalizacji kadry warunkuje rozwijanie oferty edukacyjnej, czego przykładem jest stworzenie nowych fakultatywnych pracowni, specjalizujących się w konserwacji-restauracji sztuki współczesnej, zabytków archeologicznych, etnograficznych i fotografii zabytkowej. Kadra tworząca program studiów oraz kształtująca i realizująca zakładane efekty uczenia się to członkowie zespołów eksperckich (ICOMOS, ICOM, Joint Programming Initiative-Cultural Heritage, Komitet Nauk o Sztuce PAN, Główna Komisja Konserwatorska RP) oraz rzeczoznawcy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Opracowane efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz plany studiów zindywidualizowane dla czterech specjalizacji są zgodne z osiągnięciami nauki i sztuki konserwacji oraz wymogami prawnymi i potrzebami współczesnej ochrony dziedzictwa narodowego w Polsce.

1.6. Wymagania wstępne dotyczące kompetencji kandydata

Kierunek studiów Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki jest skierowany do kandydatów posiadających uzdolnienia plastyczne, wykazujących się wrażliwością estetyczną, zainteresowaniami sztuką, zjawiskami kultury, ochroną dziedzictwa oraz aktualnymi i ważnymi wydarzeniami kulturalnymi w kraju i na świecie.

Do odbywania studiów może być dopuszczona osoba, która:

- posiada świadectwo dojrzałości,
- wykazuje odpowiednie zdolności artystyczne,
- uzyskała pozytywny wynik na egzaminie wstępnym i zajęła odpowiednią pozycję na liście

klasyfikacyjnej (wg ilości punktów w trakcie postępowania kwalifikacyjnego).

1.7. Ogólne zasady rekrutacji

Rekrutacja jest realizowana w ramach czterech specjalizacji:

Konserwacja i Restauracja Malarstwa i Rzeźby Drewnianej Polichromowanej,
Konserwacja i Restauracja Książki, Grafiki i Skóry Zabytkowej,
Konserwacja i Restauracja Rzeźby i Elementów Architektury,
Konserwacja i Restauracja Tkanin Zabytkowych.

Przyjęcie na studia uzależnione jest od liczby uzyskanych punktów w trzyetapowym postępowaniu rekrutacyjnym:

I etap - przegląd teczek kandydata z pracami rysunkowymi i malarskimi lub rysunkowymi i rzeźbiarskimi (w przypadku specjalizacji Konserwacja i Restauracja Rzeźby i Elementów Architektury). Oceniana jest umiejętność rysowania i malowania/rzeźbienia z natury, komponowania oraz estetyka podania prac. Do drugiego etapu egzaminu przystępują tylko ci kandydaci, których prace spełniały wymagania formalne i uzyskały które uzyskały minimum punktowe określane przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną.

II etap – egzamin praktyczny ma charakter konkursowy i jest przeprowadzany z zastosowaniem systemu punktowego. Jest sprawdzianem zdolności artystycznych kandydata. W trakcie egzaminu praktycznego kandydaci na poszczególne kierunki studiów wykonują prace podlegające ocenie Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej:

Dla specjalizacji Konserwacja i Restauracja Malarstwa i Rzeźby Drewnianej Polichromowanej, Konserwacja i Restauracja Książki, Grafiki i Skóry Zabytkowej, Konserwacja i Restauracja Tkanin Zabytkowych:

- egzamin z rysunku (studium z natury – postać),
- egzamin z malarstwa (studium z natury – martwa natura).

Dla specjalizacji Konserwacja i Restauracja Rzeźby i Elementów Architektury:

- egzamin z rysunku (studium z natury – postać),
- egzamin z rzeźby (studium z natury – postać, głowa, kompozycja).

Ocenić podlega każda część egzaminu praktycznego. Do kolejnego etapu dopuszczone są osoby, które uzyskały minimum punktowe określane przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną. Nie uzyskanie punktów za którąkolwiek część egzaminu praktycznego wyklucza kandydata z postępowania kwalifikacyjnego.

III etap - autoprezentacja – jej celem jest poznanie zdolności intelektualnych kandydata, a także jego głębszych zainteresowań nie tylko w zakresie wybranej dziedziny plastyki, ale również innych rodzajach twórczości, takich jak literatura, muzyka, teatr czy film. Autoprezentacja powinna wykazać samodzielność kandydata w myśleniu o sprawach związanych z szeroko pojętą kulturą artystyczną, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zagadnienia związane z kierunkiem studiów oraz wiedzy dotyczącej aktualnych i ważnych wydarzeń kulturalnych w kraju i na świecie. Autoprezentacja jest punktowana zgodnie ze skalą określaną przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną.

Po III etapie tworzona jest lista rankingowa, sumująca punktację II i III etapu, wg której kandydaci są przyjmowani na studia zgodnie z określonym limitem przyjęć na poszczególne specjalizacje.

2. Program studiów

2.1. Efekty uczenia się (krótki opis dot. spełniania wymogów zgodności z charakterystyką drugiego stopnia na odpowiednim poziomie PRK)

Kierunek studiów Konserwacja i Restauracja Dziej Sztuki jest przyporządkowany do obszaru kształcenia w dziedzinie sztuki i dyscyplinie sztuki

plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Są to jednolite sześcioletnie studia magisterskie o profilu ogólnoakademicki, realizowane w czterech specjalizacjach konserwatorskich: Konserwacja i Restauracja Malarstwa i Rzeźby Drewnianej Polichromowanej, Konserwacja i Restauracja Książki, Grafiki i Skóry Zabytkowej, Konserwacja i Restauracja Rzeźby i Elementów Architektury, Konserwacja i Restauracja Tkanin Zabytkowych.

Student uzyskuje efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji na poziomie 7. europejskiej i polskiej ramy kwalifikacyjnej (ERK i PRK). Absolwent, który uzyskuje stopień magistra powinien posiadać wiedzę i umiejętności w zakresie metodologicznym, etycznym, teoretycznym i praktycznym konserwacji i restauracji dzieł sztuki. Powinien być twórcą o przygotowaniu artystycznym i naukowym, gotowym do samodzielnej pracy w instytucjach kultury lub na wolnym rynku w zawodzie konserwatora-restauratora dzieł sztuki w określonej specjalizacji. Powinien potrafić odpowiedzialnie i kreatywnie opracowywać projekty konserwatorsko-restauratorskie, podejmować samodzielnie decyzje konserwatorskie, znać tradycyjne i nowoczesne metody konserwacji oraz profilaktyki konserwatorskiej, a także pozostawać otwartym na przemiany w sztuce i rozwój w nauce. Absolwent powinien być gotów do pracy indywidualnej i zespołowej w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego, jak również krytycznej oceny pracy własnej i zespołów, z którymi współpracuje. Absolwent ma możliwość realizowania indywidualnych projektów naukowych lub kontynuowania studiów na poziomie 8. PRK.

2.2. Plan studiów wraz z matrycą pokrycia efektów uczenia się

Plany studiów dla kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki są realizowane w ramach czterech specjalizacji:

- Konserwacja i Restauracja Malarstwa i Rzeźby Drewnianej Polichromowanej,
- Konserwacja i Restauracja Książki, Grafiki i Skóry Zabytkowej,
- Konserwacja i Restauracja Rzeźby i Elementów Architektury,
- Konserwacja i Restauracja Tkanin Zabytkowych.

Dla każdej z nich przygotowano oddzielne plany studiów rozróżniając w nich przedmioty specjalnościowe (S) i obowiązkowe dla wszystkich specjalizacji (U). Ponadto wydzielono grupy przedmiotów: kierunkowe (K), kierunkowe uzupełniające (KU), ogólnoplastyczne (O), teoretyczne (T), podstawowe (P) oraz fakultatywne (F).

Plany różnią się liczbą godzin w zależności od ilości zajęć specjalnościowych, stała jest całkowita liczba punktów ECTS, którą powinien uzyskać absolwent kierunku (369 ECTS).

W planie studiów dla kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki wiodącą dyscypliną są sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Na wszystkich specjalizacjach ponad 50% zajęć odbywa się z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych prowadzących, ponad 90% przez nauczycieli zatrudnionych w pierwszym miejscu pracy.

Przedmioty wybieralne (W) stanowią ponad 30% w odniesieniu do wszystkich specjalizacji. Obejmują one moduły przedmiotów ogólnoplastycznych (oferujących pracownię do wyboru), technologicznych (oferujących technikę lub materiał do wyboru), konserwatorskich. Na wyższych latach studiów studenci mają możliwość elastycznie kształtować swoje zainteresowania artystyczne i naukowe.

Zajęcia są organizowane dla wszystkich studentów wydziału oraz z podziałem na specjalizacje. Od drugiego roku studiów studenci mają możliwość wybierania

pracowni rysunku i malarstwa, na czwartym wybierają dowolny przedmiot artystyczny, na piątym mogą realizować aneks artystyczny, co zapewnia im indywidualny rozwój zainteresowań i preferencji twórczych. Ponadto dla studentów piątego roku wszystkich specjalizacji dostępne są następujące przedmioty fakultatywne wybierane w ramach przedmiotu konserwatorskiego:

- Ochrona i konserwacja – restauracja dzieł sztuki i obiektów sztuki nowoczesnej i współczesnej.
- Konserwacja zabytków archeologicznych i etnograficznych.
- Identyfikacja i konserwacja fotografii.
- Inne przedmioty fakultatywne dostępne na ASP w Warszawie.
- Praktyki fakultatywne.

Na szóstym roku studiów studenci mają możliwość wykonywania dodatkowych aneksów konserwatorskich i technologicznych.

W planie studiów przewidziano również plener artystyczny (sem. 2., 30 godzin) oraz praktyki zawodowe. Praktyki zawodowe odbywają w okresie wakacyjnym, poszczególne katedry mają dowolność planowania praktyk np. po drugim, trzecim i czwartym roku studiów lub po trzecim, czwartym i piątym roku (łącznie 240 godzin i 9 ECTS). Praktyki mogą być prowadzone na Wydziale, w terenie lub w wybranych instytucjach przy obiektach zabytkowych (muzeach, archiwach itp.) lub w ramach programu Erasmus. Praktyki są zaliczane przez osoby wyznaczone w poszczególnych Katedrach.

W cyklu kształcenia są weryfikowane następujące rodzaje efektów uczenia się: wiedza (W), umiejętności (U), kompetencje społeczne (K). W pierwszym roku studiów weryfikacja i walidacja efektów uczenia się odbywa się komisyjnie. Komisja składa się ze wszystkich członków Rady Programowej oraz prowadzących dany przedmiot. W kolejnych latach, poszczególne semestry - dwa w ciągu roku akademickiego - kończone są sesją egzaminacyjną przedmiotów praktycznych i teoretycznych. Poziom uzyskanych przez studenta efektów uczenia oceniany jest przez prowadzących zajęcia w trakcie i na zakończenie każdego z semestrów. W przypadku ćwiczeń warsztatowych z przedmiotów kierunkowych oraz zajęć z przedmiotów ogólnoplastycznych ważną formą weryfikacji efektów są przeglądy semestralne i końcowo roczne wykonanych przez studenta prac w obecności zespołu dydaktycznego. Podczas studiów podejmowane są ćwiczenia i zadania realizowane w blokach programowych zgodnych z wybraną specjalizacją. Wszystkim tym działaniom towarzyszą karty ocen i zaliczeń lub protokoły egzaminacyjne. Oceniany jest poziom przyswojonej wiedzy w zakresie przekazywanych wiadomości w trakcie prowadzonych zajęć, uwzględniający informacje zawarte w zadanej studentom literaturze przedmiotu oraz własne zgłębianie wiedzy. Oceniany jest poziom nabytych umiejętności na podstawie semestralnych i rocznych zadań, które student wykonuje w ramach poszczególnych zajęć. W przypadku przedmiotów konserwatorskich zwraca się szczególną uwagę na poziom techniczny oraz artystyczny wykonanej pracy oraz zdolność łączenia wiedzy z umiejętnościami, również w ujęciu interdyscyplinarnym. W przypadku przedmiotów ogólnoplastycznych przede wszystkim oceniana jest kreatywność studenta i twórcza samodzielność. Dodatkowo na zajęciach konserwatorskich, technologicznych, kopii, ćwiczeniach prowadzonych w laboratorium ocenia się sumienność i systematyczność oraz w zakresie kompetencji społecznych zdolności do współpracy w grupie, umiejętność merytorycznej współpracy z przedstawicielami innych dyscyplin,

przekonującej argumentacji i wypowiedzenia się na tematy związane ze sztuką, ochroną i konserwacją dzieł sztuki. W zakresie przedmiotów teoretycznych prowadzonych w formie wykładów i lektoratów formą weryfikowania i oceny uzyskania efektów uczenia się są kolokwia i egzaminy.

Dodatkowo na studiach wymagane jest zaliczenie praktyk studenckich (do końca 5. roku studiów) oraz pleneru malarskiego (po I roku studiów w domu plenerowym ASP w Dłużewie). Praktyki stanowią część procesu kształcenia. Są bezpośrednio powiązane z realizowanymi zgodnie z planem studiów modułami. Opiekun praktyk przeprowadza ich organizację w wybranym miejscu, określa program praktyk, sprawuje nad nimi nadzór oraz dokonuje ich oceny. Student zobowiązany jest do prowadzenia dziennika praktyk. Nie zaliczenie praktyk powoduje nie dopuszczenie do pracy magisterskiej.

Nauka języka obcego odbywa się w Studium Języków Obcych, zgodnie z określonym regulaminem, kończy się potwierdzeniem efektów uczenia się na poziomie B2+ SOKJ Rady Europy. Zajęcia z wychowania fizycznego są realizowane przez Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, zgodnie z określonym planem i zasadami. Student powinien zaliczyć zajęcia w dowolnie ustalonym czasie przez zakończeniem 5. roku studiów.

Student pod koniec piątego roku po zdobyciu 309 punktów ECTS zostaje dopuszczony do realizacji pracy magisterskiej na podstawie komisyjnego egzaminu absolutoryjnego, w trakcie którego prezentuje merytoryczny zakres części praktycznej oraz tematykę części teoretycznej pracy magisterskiej. Oceniany jest poziom wstępnego rozpoznania konserwowanego obiektu (zwłaszcza pod względem technologicznym), poziom przedstawionego projektu konserwatorsko-restauratorskiego i harmonogram prac.

Magisterską pracę student przygotowuje w ciągu 11. i 12. semestru u wybranego przez siebie promotora, nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego lub - za zgodą Rady Wydziału - stopień doktora. Recenzentem może być pracownik dydaktyczny lub badawczo-dydaktyczny posiadający co najmniej stopień doktora. W przypadku, gdy promotorem pracy dyplomowej jest osoba posiadająca stopień doktora, recenzentem powinna być osoba posiadająca co najmniej stopień doktora habilitowanego.

Na pracę magisterską składają się:

- część praktyczna: podstawowa praca konserwatorska z opisem dzieła (układ odpowiadający dokumentacji prac konserwatorskich), przygotowana pod kierunkiem promotora pracy; zazwyczaj dotycząca konserwacji i restauracji wybranego obiektu bądź wykonania kopii dzieła wraz z dołączoną pracą opisowo dokumentacyjną;

- pisemna praca teoretyczna (powiązana z częścią praktyczną lub na dowolny temat), realizowana u wybranego opiekuna pracy teoretycznej;

- opcjonalnie aneks do dyplomu: aneks plastyczny (realizowany na 5. roku studiów) bądź konserwatorski lub technologiczny (realizowane na 6. roku studiów).

Końcowa weryfikacja i ocena efektów uczenia się w całym cyklu studiów następuje podczas egzaminu magisterskiego. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu magisterskiego jest spełnienie wymagań określonych w programie studiów, uzyskanie pozytywnej oceny pracy magisterskiej oraz złożenie odpowiednich dokumentów określonych w Regulaminie Studiów. Opis części praktycznej i teoretyczna praca pisemna sprawdzane są w Jednolitym Systemie

Antyplagiatowym. Skład komisji jest ustalany zgodnie z Regulaminem Studiów ASP w Warszawie. Egzamin magisterski, który ma charakter publicznej obrony, obejmuje:

- prezentację i omówienie przez Magistrantkę/Magistranta wszystkich części pracy magisterskiej (studentka/student w formie prezentacji przedstawia problematykę pracy magisterskiej);

- wygłoszenie opinii i recenzji przez promotora i recenzenta,

- odpowiedź na co najmniej trzy pytania zadane przez komisję dyplomową,

- dyskusję, w której udział może wziąć każdy obecny na obronie, o ile przewodniczący komisji uzna jej przeprowadzenie za właściwe. Egzamin odbywa się w języku polskim, studentka/student odpowiada na pytania bezpośrednio po ich zadaniu przez członka komisji.

W odniesieniu do części praktycznej oceniany jest poziom wykonanej pracy pod względem technicznym i artystycznym, prawidłowość przyjętych ogólnych założeń projektu konserwatorskiego, doboru metod i środków konserwatorskich. W odniesieniu do pracy pisemno-dokumentacyjnej oraz pracy teoretycznej oceniana jest zgodność zakresu pracy z jej tematem, poziom merytoryczny, przejrzystość układu, logiczność wywodu, forma językowa, zastosowany aparat naukowy wraz z właściwą terminologią, układ edytorski. W przypadku zrealizowanego aneksu (opcja fakultatywna) oceniany jest poziom artystyczny przedstawionego aneksu lub w przypadku aneksu konserwatorskiego/technologicznego kryteria są identyczne jak przy praktycznej części pracy magisterskiej. Oceniana jest również samodzielność, systematyczność i zaangażowanie studenta podczas realizacji wszystkich części pracy magisterskiej.

Studentka/student otrzymuje od komisji egzaminacyjnej ocenę za egzamin magisterski (pod uwagę brany jest poziom przedstawionej prezentacji, wyjaśnień na krytyczne uwagi recenzentów i opiekunów, odpowiedzi na zadawane pytania). Końcowa ocena jest średnią arytmetyczną z ocen za egzamin magisterski, ocenę promotora i recenzenta części praktycznej pracy, ocenę opiekuna części teoretycznej, ocenę opiekuna aneksu (jeżeli był realizowany).

Wszystkie te elementy świadczą o uzyskanych kompetencjach twórczych: zawodowych, artystycznych i naukowych absolwenta. Absolwent otrzymuje dyplom ukończenia studiów wyższych z tytułem zawodowym magistra sztuki.

Najważniejsze dane statystyczne dotyczące planów studiów:

<i>Specjalizacja</i> <i>Plan studiów</i>	Konserwacja i Restauracja Malarstwa i Rzeźby Drewnianej Polichromowanej	Konserwacja i Restauracja Książki, Grafiki i Skóry Zabytkowej	Konserwacja i Restauracja Rzeźby i Elementów Architektury	Konserwacja i Restauracja Tkanin Zabytkowych
Udział dyscypliny wchodzącej w skład kierunku (%)	78%	78%	74%	77%
Liczba ECTS uzyskanych w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych prowadzących (min. 50%=184 ECTS)	248-252	257-263	241-246	222-227
Liczba ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych (min. 5 ECTS)	30 ECTS	36 ECTS	30 ECTS	38 ECTS
Procentowy udział zajęć do wyboru w planie studiów (min. 30%)	35%	34 %	32%	35%
Procentowy udział zajęć specjalnościowych	44%	44%	48%	44%
Procentowy udział zajęć obowiązkowych dla wszystkich specjalności	21%	22%	20%	21%
Informacja o zasadach odbywania praktyk wraz z liczbą ECTS	240 godzin, rekomendowane 3 x 80 godzin po 2, 3 i 4 roku studiów 9 ECTS	240 godzin, rekomendowane 3 x 80 godzin po 3, 4 i 5 roku studiów 9 ECTS	240 godzin, rekomendowane 3 x 80 godzin po 2, 3 i 4 roku studiów 9 ECTS	240 godzin, rekomendowane 3 x 80 godzin po 3, 4 i 5 roku studiów 9 ECTS
Informacja o zasadach odbywania pleneru wraz z liczbą ECTS	5 dni, 30 godz. 2 ECTS	5 dni, 30 godz. 2 ECTS	5 dni, 30 godz. 2 ECTS	5 dni, 30 godz. 2 ECTS
Procentowy udział zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w pierwszym miejscu pracy (min. 75%)	94%	91%	93%	91%

2.3. Sylwetka absolwenta

Absolwent kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki powinien posiadać wiedzę i umiejętności w zakresie metodologicznym, etycznym, teoretycznym i praktycznym konserwacji i restauracji dzieł sztuki. Powinien być twórcą, o przygotowaniu artystycznym i naukowym. Powinien być przygotowany do podejmowania samodzielnej lub zespołowej działalności zawodowej, zgodnie z obowiązującym prawem w dziedzinie ochrony dóbr kultury i prawem autorskim. Interdyscyplinarna wiedza, wykształcenie artystyczne oraz umiejętności konserwatorskie nabyte w kontakcie z obiektem zabytkowym powinny dać absolwentowi podstawy do podejmowania samodzielnych decyzji oraz do projektowania i realizacji prac badawczo-konserwatorskich i konserwatorsko-restauratorskich. Absolwent powinien znać język obcy na poziomie B2+ ESOKJ Rady Europy oraz umieć posługiwać się specjalistyczną terminologią. Absolwent jest przygotowany do prac w instytucjach muzealnych i tych związanych z szeroko rozumianą ochroną dziedzictwa kulturowego oraz do funkcjonowania na rynku konserwatorskim jako samodzielny konserwator dzieł sztuki. Posiada kompetencje do współpracy z przedstawicielami innych dyscyplin naukowych przy konserwacji i ochronie zabytków.

Absolwent powinien być przygotowany do podejmowania wyzwań badawczych i podjęcia studiów trzeciego stopnia.

